

Onderwerp: Vraagstuk vluchtelingen

Datum: 24 september 2015

Geachte raad,

Vanwege de grote instroom van vluchtelingen (uit met name Syrië) is de afgelopen week een sterker beroep gedaan op gemeenten. De Rijksoverheid heeft een oproep gedaan aan gemeenten om noodopvanglocaties te regelen. Daarnaast heeft de VNG in overleg met het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) gemeenten op 16 sept jl. opgeroepen om de vergunninghouders versneld te huisvesten, desnoods eerst op tijdelijk basis. Onderstaand een korte weergave van de stand van zaken in Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de regio en tevens een uitnodiging om tijdens de raadsvergadering op 29 september met u van gedachten te wisselen over de verantwoordelijkheid die we als gemeente zouden kunnen en willen nemen in dit vraagstuk.

Noodopvang

Voor de noodopvang van de vluchtelingen die nu Nederland binnenkomen zoekt het COA doorgaans naar locaties waar minimaal 300 bedden kunnen staan. In onze omgeving hebben tot nu toe Amsterdam, Haarlem, Zaanstad en Purmerend locaties beschikbaar gesteld voor (crisis)noodopvang. Het COA heeft onze gemeente niet specifiek benaderd voor noodopvang en vanwege de omvang van onze gemeente is het niet waarschijnlijk dat we hier een rol in kunnen spelen. Indien vluchtelingen zich op het politiebureau melden, is door het Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid Noord-Holland een beleidslijn opgesteld hoe te handelen.

Huisvesting vergunninghouders (statushouders)

Op dit moment wachten er veel vergunninghouders (asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen) in asielzoekerscentra tot zij door gemeenten gehuisvest worden. Veel gemeenten hebben namelijk een flinke achterstand op hun taakstelling, vaak veroorzaakt door een tekort aan vrijkomende sociale huurwoningen. Deze vergunninghouders houden plekken 'bezet' voor de nieuwe vluchtelingen. De VNG heeft op 16 sept jl. een oproep gedaan aan alle gemeenten om vergunninghouders versneld te huisvesten en hiervoor zo nodig alternatieve en tijdelijke huisvestingsoplossingen in te zetten. Hiervoor heeft het COA met de VNG het gemeentelijk zelfzorgarrangement (GZZA) ingesteld, een (financiële) regeling waar gemeenten een beroep op kunnen doen (zie brief VNG als bijlage). In eerste instantie richt het COA zich op uitplaatsing van reeds aan gemeenten gekoppelde vergunninghouders, maar het kan ook gaan om (tijdelijke) opvang van vluchtelingen die bovenop de taakstelling komen. Bij tijdelijke opvang kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het huisvesten van vergunninghouders bij gastgezinnen of in geschikte leegstaande woningen.

Ook in onze regio hebben veel gemeenten een achterstand bij het huisvesten van vergunninghouders. De gemeente Haarlemmerliede heeft geen achterstand en hoeft in 2015 nog maar 1 persoon huisvesten (taakstelling 2015 totaal is 10 personen). Het COA heeft al een gezin (vader, moeder en kind) aan de gemeente gekoppeld. Bij Ymere is al de vraag uitgezet voor een woning en er is mogelijk op korte termijn een woning beschikbaar. De verwachting is dat de huisvestingstaakstelling voor de gemeente de komende jaren sterk zal stijgen, gezien het huidige aantal vluchtelingen dat nu dagelijks het land binnenkomt.

Aandachtspunten bij huisvesting van vergunninghouders

Er zijn enkele punten die de aandacht vragen wanneer de gemeente grotere aantallen vergunninghouders moet gaan huisvesten:

- Op dit moment staat de sociale huurvoorraad al onder druk. Er is meer vraag naar sociale huurwoningen in de gemeente en de regio dan er aanbod is. Indien de gemeente meer vergunninghouders moet huisvesten zal de druk verder toenemen. Om de druk te doen afnemen moeten er meer sociale huurwoningen beschikbaar komen, zowel door nieuwbouw als door doorstroming. Op dit moment wordt er op initiatief van wethouder Westerman gewerkt aan een brief (namens het regionale portefeuillehoudersoverleg volkshuisvesting) gericht aan minister Blok met de oproep om meer (financiële) ruimte te creëren voor sociale woningbouw.
- Statushouders die hier gehuisvest worden, hebben meestal een grote afstand tot de Nederlandse arbeidsmarkt, mede omdat zij de taal niet spreken, waardoor het enige tijd kan duren voor zij werk hebben gevonden. Gezien de gemiddeld beter opgeleide groep Syrische vluchtelingen zal nadrukkelijk aandacht moeten zijn om deze mensen snel toe te leiden naar passend werk. Tot deze mensen werk hebben gevonden krijgen zij, vanaf het moment dat zij ingeschreven staan in de gemeente, een uitkering. De IASZ is momenteel bezig een inschatting te maken van de extra kosten die dit tot gevolg heeft.
- Er zijn veel gezinnen onder de vluchtelingen die nu het land binnen komen. De kinderen kunnen meestal niet instromen in het reguliere onderwijs omdat zij de Nederlandse taal niet beheersen. Zij gaan daarom vaak 1 à 2 jaar naar de internationale taalklas. Op dit moment vergoedt de gemeente het vervoer naar en van de internationale taalklas (een aantal omliggende gemeenten zijn hier onlangs mee gestopt). De kosten van dit vervoer zullen dus naar verwachting ook oplopen.

Rol en inzet gemeente

Van verschillende kanten worden gemeenten opgeroepen om verantwoordelijkheid te nemen in het vluchtelingenvraagstuk. Het gaat daarbij zowel om maatregelen op de korte als de lange(re) termijn.

Hoewel we onze eigen taakstelling voor 2015 bijna hebben gehaald, wijst de VNG er in haar oproep op dat het versneld huisvesten ook kan gaan om het huisvesten van vergunninghouders bovenop de taakstelling. Het college stelt voor om actief op zoek te gaan naar de mogelijkheden hiervoor door op korte termijn:

- De mogelijkheden en de voor- en nadelen te onderzoeken voor huisvesten van vergunninghouders in leegstaande gebouwen of terreinen (al dan niet in eigendom/ beheer van de gemeente), plaatsen van tijdelijke woonunits, aanschrijven leegstaande particuliere woningen, etc.
- Met Ymere in gesprek te gaan of er woningen leeg staan die op de verkooplijst staan of voor tijdelijke verhuur zijn gelabeld (Mientekade) en de mogelijkheid om deze voorlopig aan vergunninghouders toe te wijzen.
- Na overleg met Vluchtelingenwerk en het COA te bezien óf en zo ja, op welke wijze we bij bewoners de mogelijkheid (d.m.v. het gemeentelijk zelfzorgarrangement) om tijdelijk onderdak te bieden aan vergunninghouders onder de aandacht willen brengen. Op dit moment staat een bericht op de gemeentelijke website met algemene informatie hierover, evenals doorverwijzingen naar websites van het COA en Vluchtelingenwerk.

Voor de lange(re) termijn zullen we ook maatregelen moeten nemen. Dit zal in regionaal verband en ook met de VNG afgestemd moeten worden.

- Op 8 oktober a.s. vindt er een regiobijeenkomst plaats, georganiseerd door het landelijke platform Opnieuw Thuis dat zich bezighoudt met de huisvesting van vergunninghouders. Alle betrokken partijen, waaronder gemeenten, woningcorporaties en Vluchtelingenwerk, zijn hiervoor uitgenodigd. Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude zal hier ook vertegenwoordigd zijn. Er zal worden gesproken over het probleem en over (creatieve) oplossingen en indien mogelijk worden concrete acties en afspraken gemaakt.

- In het Regionale Actieprogramma (RAP) Wonen 2016-2020 dat momenteel vorm krijgt en begin 2016 door alle regiogemeenten zal worden vastgesteld, is het thema huisvesting vergunninghouders een van de onderwerpen die worden uitgewerkt en waar regionale afspraken over worden gemaakt. Wethouder Westerman heeft aangegeven trekker te willen zijn van dit thema.

- De komende periode zal met de IASZ en in breder verband gesproken gaan worden over de gevolgen van grotere aantallen vergunninghouders voor inburgering, scholen, werk, zorg, etc.

De grote instroom van vluchtelingen leidt in het hele land en zeker in onze regio tot veel overleg en acties. Wij denken dat het bovenstaande voldoende informatie biedt om met elkaar van gedachten te wisselen over dit complexe vraagstuk. Vragen en oplossingen veranderen van dag tot dag. Nadat deze brief is opgesteld zijn er al weer nieuwe gegevens. Wij zullen trachten om u voorafgaande aan de raadsvergadering de meest actuele informatie aan te reiken.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Haarlemmerliede en Spaarnwoude,
de secretaris, de burgemeester,

(G.A. Koot)

(P.J. Heiliegers)